

HIPERBARIA, HIPOBARIA I ICH PRZYDATNOŚĆ W OKREŚLONYCH STANACH CHOROBYCH

1. Cel

Zapoznanie się z możliwościami jakie niesie ze sobą terapia hiperbaryczna.

2. Przebieg ćwiczenia

Rozwiąż następujące zadania, przyjmując wartości: ciśnienie atmosferyczne $p_A = 10^5 \text{ Pa}$, przyspieszenie ziemskie $g = 10 \text{ m/s}^2$, gęstość wody $\rho = 10^3 \text{ kg/m}^3$. Skorzystaj z wzorów i wykresów umieszczonych pod zadaniami. Pamiętaj: $1 \text{ Pa} = 1 \text{ kg}\cdot\text{m}^{-1}\cdot\text{s}^{-2} = 1 \text{ N/m}^2$

Zadanie 1.

Na powierzchni napełniono balonik powietrzem o objętości 15 litrów. Po zanurzeniu balonika na głębokość 10 m objętość zmniejszy się czy zwiększy? Jaką uzyska objętość?

Zadanie 2.

Przyjmijmy, że objętość maksymalna powietrza w płucach może wynosić 5 litrów. Czy nurek na głębokości 50 m, aby maksymalnie wypełnić płuca, musi wciągnąć mniej czy więcej powietrza niż pozostając na powierzchni? O ile?

Zadanie 3.

Nurek może zanurzyć się bez użycia kombinezonu maksymalnie do głębokości 100 m. Oblicz ile razy siła działająca na bębenki uszne jest wtedy większa od siły działającej w powietrzu z zewnątrz.

Zadanie 4.

Okręt podwodny znajduje się na głębokości 200 m. Oblicz, ile razy ciśnienie działające na okręt jest większe od ciśnienia atmosferycznego.

Zadanie 5.

Okręt podwodny znajduje się na głębokości 100 m. Z jaką prędkością przez otwór w kadłubie okrętu będzie wdzierać się strumień wody? Ile wypłynie w ciągu 1 godz., jeżeli średnica otworu jest równa 2 cm? Ciśnienie w okręcie jest równe ciśnieniu atmosferycznemu.

Zadanie 6.

Do szerokiego naczynia w kształcie walca nalano wody do wysokości 2 m. Okazało się, że naczynie to ma małą dziurkę na dnie, przez którą zaczęła wypływać woda. Jaką prędkość na woda wypływająca z otworu?

Zadanie 7.

Jaka jest moc serca człowieka, jeżeli podczas każdego cyklu jego pracy lewy przedsionek kurcząc się wtłacza do aorty krew o masie 70 g pod ciśnieniem $2,6 \cdot 10^4 \text{ N/m}^2$, a w ciągu 1 minuty następuje 75 skurczów przedsionka serca? Gęstość krwi $\rho_k = 1,05 \cdot 10^3 \text{ kg/m}^3$.

Zadanie 8.

Oblicz pracę jaką układ oddechowy wykonuje pokonanie oporów sprężystości płuc przy wdechu.

Zadanie 9.

Oblicz, jak zmieni się pojemność płuc nurka zanurzonego na głębokość, przy której działać na niego będzie ciśnienie 2000 hPa. Przyjmij że pojemność płuc nurka na powierzchni wynosi 4l.

Zadanie 10.

Jakie ciśnienie jest wywierane na człowieka zanurzonego w słodkiej wodzie na głębokości 20 m.

Wzory i wykresy

Wzór Boyle'a – Mariotta: $pV = const$ lub $V \sim \frac{1}{p}$

gdzie: p – ciśnienie, V – objętość.

Przemiana izotermiczna: $V_1 p_1 = V_2 p_2$

gdzie: V_1, V_2 – objętość początkowa i końcowa, p_1, p_2 - ciśnienie początkowe i końcowe.

Ciśnienie hydrostatyczne słupa cieczy na głębokości h : $p_h = \rho g h$

gdzie: p_h – ciśnienie hydrostatyczne; ρ - gęstość cieczy, g - przyspieszenie ziemskie, h - wysokość słupa cieczy odpowiadająca np. głębokości zanurzenia.

Objętość cieczy, przepływającej w ciągu jednostki czasu przez dowolny przekrój strugi: $V = vS$

gdzie: v – szybkość cieczy.

Szybkość wypływu cieczy przez mały otwór w szerokim naczyniu: $v = \sqrt{2gh}$

gdzie: h – głębokość otworka względem poziomu powierzchni cieczy w szerokim naczyniu.

Siła parcia: $F = pS$

gdzie: p – ciśnienie, S – powierzchnia.

Prawo Bernoulliego, będące postacią zasady zachowania energii dla cieczy w polu grawitacyjnym,

dla stacjonarnego przepływu nielepkiej i nieściśliwej cieczy: $p + \rho gh + \frac{\rho v^2}{2} = const$

gdzie: p – ciśnienie płynu, ρ – gęstość cieczy, v_h – prędkość przepływu cieczy, h – wysokość.

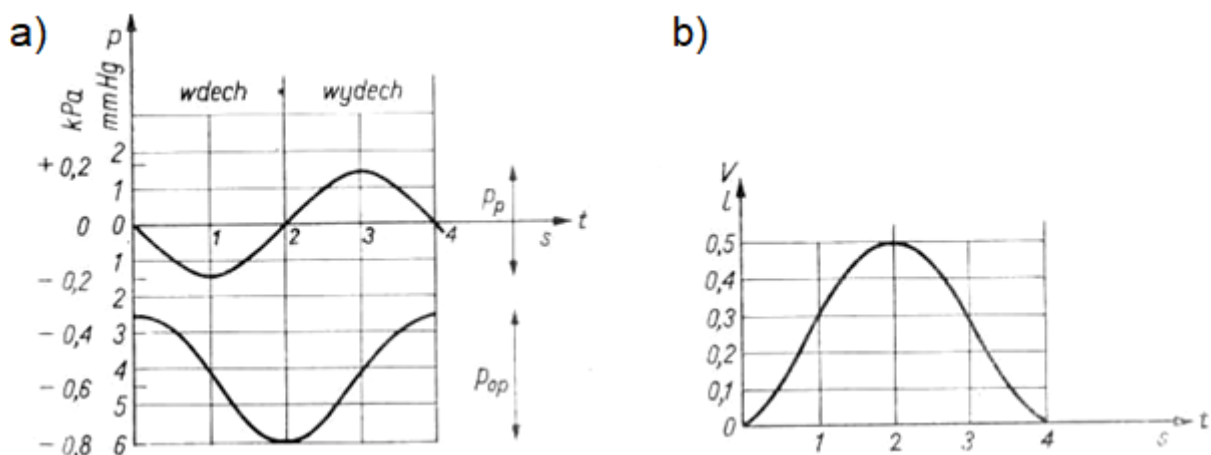
Dla poziomej strugi cieczy: $p + \frac{\rho v^2}{2} = const$

Praca przy przejściu objętości V cieczy przez obszar o różnym ciśnieniu: $L = (p_2 - p_1)V$

gdzie: p_1, p_2 – ciśnienie w obszarze pierwszym i drugim.

Praca układu oddechowego: $W_{sp} = \frac{1}{2} (p_0 + p_T) V_T$

gdzie: W_{sp} - praca nad siłami sprężystości, p_0 - ciśnienie wewnątrzopłucnowe początkowe, p_T - ciśnienie wewnątrzopłucnowe po wprowadzeniu do płuc powietrza o obj. oddechowej, V_T - objętość oddechowca płuc.

Rys. 1. a) zmiany ciśnienia wewnątrzopłucnowego p_{op} i pęcherzykowego p_p podczas oddechania;
b) zmiany objętości oddechowej.